

VALSTYBINĖ MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBA

Lietuvos Respublikos Seimo narei
Agnei Zuokienei

2012-03-27 Nr. B6-(1.9)-860
I 201202-28 el. laišką

DĖL ŪMINIŲ ŽARNYNO INFEKCIJŲ PROTRŪKIŲ

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT) informuoja, kad VMVT informaciją apie Vilniaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose kilusius ūminių žarnyno infekcijų protrūkius Jums pateikė 2011-09-29 raštu Nr. B6-(1.9)-1986 „Dėl Vilniaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos“. VMVT pažymi, kad po minėtos informacijos pateikimo Jums 2011 m. spalio mėn. buvo užregistruotas salmoneliozės protrūkis Vilniaus darželyje-mokykloje „Žiburėlis“, susirgo 4 mokiniai. Vilniaus darželio-mokyklos „Žiburėlis“ maisto tvarkymo skyriaus patikrinimo metu buvo paimti nuoplovų mėginiai, kuriuose patogenai neišaugo, surašytas Vilniaus darželiui-mokyklai „Žiburėlis“ Maisto įstatymo pažeidimo, taikant Produktų saugos įstatyme nustatytą atsakomybę, protokolas, kuris su kita patikrinimo medžiaga buvo perduotas Valstybinei vartotojų teisų apsaugos tarnybai (toliau – VVTAT), kuri Vilniaus darželiui-mokyklai „Žiburėlis“ paskyrė 5000 Lt baudą.

VMVT taip pat pažymi, kad Jums VMVT 2011-11-05 raštu Nr. B6-(1.19)-2260 „Dėl ūmių infekcinių žarnyno susirgimų protrūkių prevencijos“ buvo pateikta informacija apie dėl maisto tvarkymo subjektų veiklos kilusius ūminių žarnyno infekcijų protrūkius.

Patikslinus informaciją, per 2011 m. iš viso buvo užregistruoti 25 ūminių žarnyno infekcijų protrūkiai, kurie kilo dėl maisto tvarkymo subjektų veiklos: iš jų 12 viešojo maitinimo įmonių, 5 mokyklose, 5 ikimokyklinio ugdymo įstaigose, po 1 sanatorijoje ir stovykloje. 1 protrūkio priežastis – konditerijos cecho nesaugi produkcija. Didžiąją dalį 2011 m. užregistruotų ūminių žarnyno infekcijų protrūkių sudarė salmoneliozės protrūkiai – 16 protrūkių, iš kurių 7 protrūkiai kilo Vilniaus mieste: 2 protrūkiai užregistruoti dėl viešojo maitinimo įmonių, 5 dėl ikimokyklinių įstaigų veiklos. Maisto tvarkymo subjektų patikrinimo metu dėl nustatytų teisės aktų pažeidimų buvo surašyti Maisto įstatymo pažeidimo, taikant Produktų saugos įstatyme nustatytą atsakomybę, protokolai, kurie su kita patikrinimo medžiaga buvo perduoti VVTAT, kuri atitinkamiems maisto tvarkymo subjektams paskyrė 11 baudų.

Patogenai išaugo tik maisto mėginiuose, paimtuose UAB CHFT kavinėje, esančioje Birželio 23-osios g., Vilniuje. Pjaustytame vištienos pusgaminyje aptikta *Salmonella enteritidis*, žuvyje – *Listeria monocytogenes* ir *Salmonella enteritidis*. UAB CHFT kavinės patikrinimo metu atsakingi darbuotojai negalėjo visoms žaliavoms pateikti išigijimo dokumentų, rasta neaiškios kilmės produktų. Nustačius šioje įmonėje teisės aktų pažeidimų, VMVT Vilniaus valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba atsakingiems asmenims skyrė pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksą (Žin., 1985, Nr. 1-1) 2000 Lt baudą, nuo darbo nušalino 3 kavinės darbuotojus, iš kurių paimtuose pasėliuose buvo išskirta *Salmonella*. Be to, VMVT Vilniaus maisto ir veterinarijos tarnybai surašius Maisto įstatymo pažeidimo, taikant Produktų saugos įstatyme nustatytą atsakomybę, protokolą, VVTAT skyrė UAB CHFT kavinei 8500 Lt baudą.

VMVT zoonozių prevencijai skiria ypatingą dėmesį. Pastaraisiais metais Lietuvoje sparčiai keitėsi žmonių mitybos įpročiai, paukštininkystė tapo viena iš svarbiausių žemės ūkio šakų, o jos produktų – paukštienos ir kiaušinių – suvartojimas ženkliai išaugo. Registruotų produkcinius naminius paukščius (broilerius) auginančių paukštininkystės ūkių skaičius nuo 37 (2009 m.) išaugo iki 48 (2011 m.), kitus produkcinius naminius paukščius (dedekles vištas) laikančių paukštininkystės ūkių skaičius nuo 30 (2009 m.) išaugo iki 36 (2011 m.). Visi naminių paukščių laikytojai privalo užtikrinti pirminei paukštienos gamybai nustatytus veterinarijos reikalavimus. Lietuvos paukštininkystės ūkiuose vykdoma patogeninių mikroorganizmų prevencija ir kontrolė, įgyvendintos Geros higienos praktikos taisyklės. Tinkamas veterinarinių sanitarinių priemonių taikymas ir nuolatinė naminių paukščių sveikatos būklės stebėseną ir kontrolė yra pagrindinė sąlyga siekiant gaminti saugius paukštienos produktus. Tyrimai patvirtina, kad Lietuvoje yra pasiektas aukštas paukščių sveikatos lygis. Pagal Naminių paukščių zoonozių kontrolės programą 2011 m. buvo atlikti 539 mėginių, paimtų iš naminių paukščių pulkų, tyrimai, kuriais nebuvo nustatytas nė vienas užsikrėtimo salmonelėmis atvejis, tačiau 2010 metais, atlikus mėginių, paimtų iš naminių paukščių pulkų, tyrimus, buvo nustatyti 8 užsikrėtimo salmonelėmis atvejai, o 2009 metais – 15 atvejų. VMVT pažymi, kad 2011 metais Lietuvoje salmonelių paplitimas naminių paukščių pulkuose nebuvo nustatytas.

Lietuvoje yra 12 maisto tvarkymo subjektų, kuriuose vykdomas paukščių skerdimas ir kurie turi veterinarinį patvirtinimą. Šis skaičius nesikeičia pastaruosius kelerius metus. Minėtuose maisto tvarkymo subjektuose užtikrinami 2005 m. lapkričio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2073/2005 dėl maisto produktų mikrobiologinių kriterijų (OL 2005 L 338, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. spalio 27 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1086/2011 (OL 2011 L 281, p. 7), reikalavimai, reguliariai vykdomi paukščių skerdenų tyrimai salmonelėms nustatyti. Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto Laboratorijos departamente 2009 m. buvo atlikti 1127 paukštienos produktų mėginių tyrimai, tik 34 mėginiuose nustatytos salmonelės, o 2011 m. – 1197 paukštienos produktų mėginių tyrimai, iš kurių 18 mėginių nustatytos salmonelės. 2011 m. salmonelių nustatymo atvejų sumažėjo apie 50 %. Pastaruoju metu paukštienos saugai keliami reikalavimai dar labiau sugriežtinti. Lietuvoje, kaip ir visoje Europos Sąjungoje, nuo 2012 m. sausio 1 d. įsigaliojo minėto reglamento (EB) Nr. 2073/2005 reikalavimų pakeitimai, pagal kuriuos paukštienos gamintojai privalo užtikrinti, kad šviežioje paukštienoje, patiektoje į rinką, jos tinkamumo vartoti termino laikotarpiu negali būti randama salmonelių. Ši nuostata įpareigoja paukštienos gamintojus užtikrinti paukštienos saugą, jiems tenka visos juridinės pasekmės dėl nesaugaus produkto tiekimo į rinką.

VMVT pažymi, kad 70 % ūminių žarnyno infekcijų protrūkių kasmet kyla šeimose dėl netinkamo gyventojų švietimo ir nepakankamų higienos įgūdžių.

VMVT 2012-03-01 raštu Nr.B 6-(1.9)-612 pateikė Jums informaciją apie augalinio maisto laboratorinius tyrimus, atliekamus vykdant stebėsenos programą, ir negyvūninio maisto, importuojamo iš trečiųjų šalių, kontrolę.

Direktoriaus pavaduotojas,
pavadojuojantis direktorių

Vidmantas Paulauskas